

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายสรารัฐ ทรงศิริไล ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑/๒๕๖๙

เรื่องพิจารณาที่ ๘/๒๕๖๘

วันที่ ๒๑ เดือน มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๙

ระหว่าง { ประธานวุฒิสภา ผู้ร้อง
นายภูมิธรรม เวชยชัย รองนายกรัฐมนตรี
และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ที่ ๑
พันตำรวจเอก ทวี สอดส่อง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ที่ ๒ ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องทั้งสองสิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๑๖๐ (๔) และ (๕) หรือไม่

ความเห็น

เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ และมาตรา ๑๗๐ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๘ คณะรัฐมนตรี มาตรา ๑๖๐ บัญญัติว่า “รัฐมนตรีต้อง ... (๔) มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ (๕) ไม่มีพฤติกรรมอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ...” และ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัว เมื่อ ... (๔) ขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๖๐ ...”

บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าวมีเจตนารมณ์ที่จะกำหนดบทบัญญัติว่าด้วยจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีไว้ในรัฐธรรมนูญอย่างชัดเจน เนื่องจากรัฐมนตรีเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจของรัฐหรืออำนาจทางการเมืองซึ่งมีผลกระทบต่ออย่างกว้างขวาง ผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีต้องได้รับความไว้วางใจอย่างสูงจากประชาชน และในฐานะที่เป็นบุคคลสาธารณะ รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันมีเจตนารมณ์ที่จะวางกลไกป้องกัน ตรวจสอบ และจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบที่เข้มงวด เด็ดขาด เพื่อให้ผู้บริหารที่ปราศจากคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลเข้ามามีอำนาจ

ในการปกครองบ้านเมืองหรือใช้อำนาจตามอำเภอใจ จึงบัญญัติคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีเพิ่มเติมจากรัฐธรรมนูญฉบับก่อน ๆ ในลักษณะที่มีความเข้มงวดหรือสูงกว่าบุคคลที่จะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและบุคคลทั่วไป เพื่อเป็นการวางมาตรฐานหรือยกระดับคุณสมบัติของรัฐมนตรีให้สูงขึ้น เนื่องจากรัฐมนตรีเป็นส่วนประกอบของคณะรัฐมนตรีซึ่งมีหน้าที่บริหารราชการแผ่นดิน ทั้งนี้ ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๘ วรรคหนึ่ง โดยจริยธรรมถือเป็นข้อประพฤติปฏิบัติหรือมาตรฐานความประพฤติในสิ่งที่ถูกต้อง ดีงาม ขอบธรรม และเป็นที่ยอมรับในสังคม และเป็นเรื่องของสิ่งที่ควรทำหรือไม่ควรทำ ซึ่งเป็นสำนึกความรับผิดชอบส่วนบุคคลของแต่ละคนที่อยู่ในบทบาท ฐานะ หรือตำแหน่งต่าง ๆ จะยึดถือปฏิบัติ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๔) และ (๕) จึงกำหนดกรอบจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีไว้ว่า ต้อง “มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์” และต้อง “ไม่มีพฤติกรรมอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง” ซึ่งคำว่า “มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์” ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๔) นั้น คำว่า “ซื่อสัตย์” หมายความว่า ประพฤติตรงและจริงใจ ไม่คิดคดทรยศ ไม่คดโกง และไม่หลอกลวง ส่วนคำว่า “สุจริต” หมายความว่า ความประพฤติชอบ โดยความซื่อสัตย์สุจริต (Honesty) นี้ เป็นคุณธรรมสำคัญขั้นพื้นฐานของบุคคลทั่วไป และเป็นส่วนหนึ่งของการยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม (Integrity) ที่รัฐมนตรีจะต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตทั้งต่อตนเองและต่อผู้อื่น ทั้งจะต้องแสดงให้เห็นเป็นที่ประจักษ์แก่สาธารณชนด้วยว่าตนปฏิบัติเช่นนั้นอย่างเคร่งครัดและครบถ้วน เพื่อให้เกิดความชอบธรรมในการดำรงตำแหน่งอันจะนำมาซึ่งความไว้วางใจของประชาชน อันมีลักษณะ “เป็นที่ประจักษ์” อันบ่งบอกว่าต้องมีการรับรู้และปรากฏชัดเจนในสังคม โดยใช้หลักการตีความจากพฤติกรรมว่ามีข้อเท็จจริงที่มีน้ำหนักและชัดเจนเพียงพอที่จะบ่งชี้ถึงเจตนาไม่สุจริต ที่ต้องพิจารณาประกอบกับบริบทอันเป็นปกติของการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งนั้นด้วย

ส่วนกรณีที่ต้อง “ไม่มีพฤติกรรมอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง” ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๕) นั้น เป็นกรณีเฉพาะเจาะจงที่กำหนดไว้ในมาตรฐานทางจริยธรรม ซึ่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๙ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ให้ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระร่วมกันกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมขึ้นใช้บังคับแก่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินและหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้ ทั้งนี้ มาตรฐานทางจริยธรรมดังกล่าวต้องครอบคลุมถึงการรักษาเกียรติภูมิและผลประโยชน์ของชาติ และต้องระบุให้ชัดแจ้งด้วยว่าการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมใดมีลักษณะร้ายแรง” วรรคสอง บัญญัติว่า “ในการ

จัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมตามวรรคหนึ่ง ให้รับฟังความคิดเห็นของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และ คณะรัฐมนตรี ประกอบด้วย และเมื่อประกาศใช้บังคับแล้วให้ใช้บังคับแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีด้วย แต่ไม่ห้ามสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือคณะรัฐมนตรีที่จะ กำหนดจริยธรรมเพิ่มขึ้นให้เหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่ของตน แต่ต้องไม่ขัดหรือแย้งกับมาตรฐาน ทางจริยธรรมตามวรรคหนึ่ง และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา” และมาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการ ศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินและหัวหน้า หน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๓ วรรคสอง กำหนดว่า “มาตรฐานทางจริยธรรมนี้ให้ใช้บังคับแก่ ... คณะรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๑๙ วรรคสอง ด้วย” โดยหมวด ๑ มาตรฐานทางจริยธรรมอันเป็นอุดมการณ์ ข้อ ๘ กำหนด ว่า “ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ เพื่อตนเองหรือผู้อื่น หรือ มีพฤติการณ์ที่รู้เห็นหรือยินยอมให้ผู้อื่นใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ” สำหรับ หมวด ๒ มาตรฐานทางจริยธรรมอันเป็นค่านิยมหลัก ข้อ ๑๒ กำหนดว่า “ยึดมั่นหลักนิติธรรม และ ประพฤติตนอยู่ในกรอบศีลธรรมอันดีของประชาชน” หมวด ๓ จริยธรรมทั่วไป ข้อ ๒๑ กำหนดว่า “ปฏิบัติหน้าที่ราชการอย่างเต็มกำลังความสามารถ และยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรม โปร่งใสและ ตรวจสอบได้ และปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติ และความผาสุกของประชาชนโดยรวม” หมวด ๔ การฝ่าฝืนและไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม ข้อ ๒๗ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า “การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมในหมวด ๑ ให้ถือว่า มีลักษณะร้ายแรง” วรรคสอง กำหนดว่า “การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมในหมวด ๒ และหมวด ๓ จะถือว่า มีลักษณะร้ายแรงหรือไม่ ให้พิจารณาถึงพฤติกรรมการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ เจตนาและความร้ายแรงของความเสียหายที่เกิดจากการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ นั้น”

พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ ตราขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะปรับปรุง อำนาจหน้าที่กระทรวงยุติธรรมโดยให้มีกรมสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อรับผิดชอบในการดำเนินการเกี่ยวกับ คดีอาญาบางประเภทที่กำหนดไว้เฉพาะให้อยู่ในอำนาจหน้าที่ ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ซึ่งจำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเป็นผู้ดำเนินการสืบสวนและสอบสวน เพื่อที่จะป้องกันและ ปราบปรามการกระทำความผิดอาญาดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยกำหนดให้มี คณะกรรมการคดีพิเศษ หรือเรียกโดยย่อว่า “กคพ.” เป็นคณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นตามมาตรา ๕ ประกอบด้วยกรรมการโดยตำแหน่งจำนวนสิบสองคน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง จำนวนเก้าคน ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านเศรษฐศาสตร์ การเงินการธนาคาร เทคโนโลยี

สารสนเทศ หรือกฎหมาย และมีอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นกรรมการและเลขานุการ มีหน้าที่และอำนาจในการกำกับและสนับสนุนการดำเนินการด้านคดีพิเศษตามที่กำหนดในมาตรา ๑๐ ทั้งนี้ หมวด ๓ การสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษ มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “คดีพิเศษที่จะต้องดำเนินการสืบสวนและสอบสวนตามพระราชบัญญัตินี้ ได้แก่ คดีความผิดทางอาญาดังต่อไปนี้ (๑) คดีความผิดทางอาญาตามกฎหมายที่กำหนดไว้ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้ และที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยการเสนอแนะของ กคพ. โดยคดีความผิดทางอาญาตามกฎหมายดังกล่าว จะต้องมียุทธวิธีอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ (ก) คดีความผิดทางอาญาที่มีความซับซ้อน จำเป็นต้องใช้วิธีการสืบสวนสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานเป็นพิเศษ (ข) คดีความผิดทางอาญาที่มีหรืออาจมีผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือระบบเศรษฐกิจหรือการคลังของประเทศ (ค) คดีความผิดทางอาญาที่มีลักษณะเป็นการกระทำความผิดข้ามชาติที่สำคัญหรือเป็นการกระทำขององค์กรอาชญากรรม (ง) คดีความผิดทางอาญาที่มีผู้ทรงอิทธิพลที่สำคัญเป็นตัวการ ผู้ใช้หรือผู้สนับสนุน (จ) คดีความผิดทางอาญาที่มีพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ซึ่งมิใช่พนักงานสอบสวนคดีพิเศษหรือเจ้าหน้าที่คดีพิเศษเป็นผู้ต้องสงสัยเมื่อมีหลักฐานตามสมควรว่าน่าจะได้กระทำความผิดอาญาหรือเป็นผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ต้องหา ทั้งนี้ ตามรายละเอียดของลักษณะของการกระทำความผิดที่ กคพ. กำหนด (๒) คดีความผิดทางอาญาอื่นนอกจาก (๑) ตามที่ กคพ. มีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่” วรรคห้า บัญญัติว่า “ในกรณีที่มีข้อโต้แย้งหรือข้อสงสัยว่าการกระทำความผิดใดเป็นคดีพิเศษตามที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง (๑) หรือไม่ ให้ กคพ. เป็นผู้ชี้ขาด” คดีความผิดทางอาญาตามกฎหมายที่กำหนดไว้ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ กำหนดไว้ ๒๒ คดีความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ โดยกำหนด “(๑๖) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน” และประกาศ กคพ. (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๕ เรื่อง กำหนดรายละเอียดของลักษณะของการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษ ตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๔ กำหนดให้คดีความผิดทางอาญาตามกฎหมายที่กำหนดไว้ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ และคดีความผิดทางอาญาตามกฎหมายที่กำหนดเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ซึ่งมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) (ก) (ข) (ค) (ง) หรือ (จ) เฉพาะความผิดซึ่งมีรายละเอียดตามที่กำหนดไว้ในบัญชีท้ายประกาศนี้ ให้อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษมีคำสั่งให้ทำการสอบสวนเป็นคดีพิเศษที่จะต้องดำเนินการสืบสวนและสอบสวนตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ โดยบัญชีท้ายประกาศ กคพ.

(ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๕ ดังกล่าว ข้อ ๗ กำหนดคดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ที่มีบทกำหนดโทษตามมาตรา ๖๐ และมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ที่มีความผิดมูลฐานเป็นคดีพิเศษ ซึ่งอยู่ในอำนาจของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ หรือคดีความผิดมูลฐานที่เป็นคดีอาญาอื่นที่มีมูลน่าเชื่อว่ามีทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดที่มีมูลค่าตั้งแต่สามร้อยล้านบาทขึ้นไป

จากบทบัญญัติดังกล่าวเห็นได้ชัดเจนนว่า อำนาจหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๒๑ กฎหมายกำหนดให้รับผิดชอบในการดำเนินการเกี่ยวกับคดีอาญาบางประเภทที่กำหนดไว้เป็นการเฉพาะเท่านั้น แบ่งได้เป็น ๒ กรณี คือ

กรณีที่ ๑ คดีพิเศษตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) ซึ่งเป็นอำนาจของอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ โดยจะต้องมีองค์ประกอบ ๓ ประการประกอบกัน กล่าวคือ

๑) เป็นคดีความผิดทางอาญาตามกฎหมายที่กำหนดไว้ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้ หรือที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งบัญชีท้ายพระราชบัญญัติ (๑๖) ได้กำหนดคดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินไว้ บัญชีท้ายพระราชบัญญัติและตามกฎกระทรวง ไม่มีการกำหนดคดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาไว้แต่อย่างใด

๒) คดีความผิดทางอาญาดังกล่าวจะต้องมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) (ก) (ข) (ค) (ง) หรือ (จ) ด้วย และ

๓) จะต้องเป็นไปตามรายละเอียดของลักษณะของการกระทำความผิดที่ กคพ. กำหนด ซึ่งคดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ได้กำหนดเงื่อนไขไว้ในบัญชีท้ายประกาศ กคพ. (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๕ เรื่อง กำหนดรายละเอียดของลักษณะของการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษ ตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ ว่า คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ที่มีบทกำหนดโทษตามมาตรา ๖๐ และมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ที่มีความผิดมูลฐานเป็นคดีพิเศษซึ่งอยู่ในอำนาจของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ หรือคดีความผิดมูลฐานที่เป็นคดีอาญาอื่นที่มีมูลน่าเชื่อว่ามีทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดที่มีมูลค่าตั้งแต่สามร้อยล้านบาทขึ้นไป

กรณีที่ ๒ คดีพิเศษตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๒) ซึ่งเป็นอำนาจของ กคพ. เป็นกรณีความผิดทางอาญาอื่นนอกจาก (๑) ตามที่ กคพ. มีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของ

กรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ซึ่งจะต้องเป็นคติความผิดทางอาญาอื่นที่นอกเหนือจากคติความผิดทางอาญาตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑)

ทั้งนี้ ข้อบังคับ กคพ. ว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๖๕ ข้อ ๙ กำหนดให้กรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าคติความผิดทางอาญาใดเป็นคดีพิเศษตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) หรือมีคติความผิดทางอาญาใดที่สมควรเสนอ กคพ. มีมติเป็นคดีพิเศษตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๒) ให้หน่วยงานเสนอเรื่องถึงอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษเพื่อพิจารณาสั่งการ และให้รายงานผลการดำเนินการเพื่อพิจารณาสั่งการด้วย อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษอาจแต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองและเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณามีคำสั่งให้สอบสวนคดีใดเป็นคดีพิเศษตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) หรือไม่ ก็ได้ ส่วนการสืบสวนคดีอาญาอื่นที่เห็นสมควรเสนอ กคพ. พิจารณามีมติเป็นคดีพิเศษตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๒) ให้ดำเนินการตามระเบียบ กคพ. ว่าด้วยการสืบสวนคดีความผิดทางอาญาเพื่อเสนอ กคพ. มีมติให้เป็นคดีพิเศษ และประกาศ กคพ. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการในการร้องขอและเสนอให้ กคพ. มีมติให้คดีความผิดทางอาญาใดเป็นคดีพิเศษ ด้วย ซึ่งระเบียบ กคพ. ว่าด้วยการสืบสวนคดีความผิดทางอาญาเพื่อเสนอ กคพ. มีมติให้เป็นคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๑ กำหนดให้การนำเสนอ กคพ. มีมติให้คดีที่ได้สืบสวนดังกล่าวเป็นคดีพิเศษ ให้ถือปฏิบัติตามประกาศ กคพ. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการร้องขอและเสนอให้ กคพ. มีมติให้คดีความผิดทางอาญาใดเป็นคดีพิเศษ ซึ่งปัจจุบันคือ ประกาศ กคพ. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการในการร้องขอและเสนอให้ กคพ. มีมติให้คดีความผิดทางอาญาใดเป็นคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๑๑ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า “เมื่อกรมสอบสวนคดีพิเศษมีคำสั่งรับคำร้องขอไว้พิจารณาแล้ว ให้ส่งเรื่องไปยังคณะกรรมการกลั่นกรอง และดำเนินการตามหมวด ๓ ต่อไป” และข้อ ๑๒ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า “ให้มีคณะกรรมการกลั่นกรองจำนวนสี่คณะตามลักษณะงานคดีพิเศษเฉพาะด้าน เพื่อทำหน้าที่พิจารณากลั่นกรองคำร้องขอที่กรมสอบสวนคดีพิเศษรับไว้ดำเนินการ และเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการคดีพิเศษเกี่ยวกับการมีมติให้คดีความผิดทางอาญาเป็นคดีพิเศษตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๒) ...” เห็นได้ว่า กรณีคำร้องที่กรมสอบสวนคดีพิเศษรับไว้ดำเนินการ กรณีคดีพิเศษตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) ซึ่งเป็นอำนาจของอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษในการกำหนดให้เป็นคดีพิเศษ ตามข้อบังคับ กคพ. ว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๖๕ ข้อ ๙ วรรคสอง กำหนดให้เป็นดุลพินิจของอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษอาจแต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองและเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณามีคำสั่งให้สอบสวนคดีใดเป็นคดีพิเศษตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) หรือไม่ ก็ได้ ส่วนกรณีคดีพิเศษตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๒) ซึ่งเป็นอำนาจของ กคพ. ซึ่งเป็นคติความผิดทางอาญาอื่นนอกจากกรณีตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑)

หากจะกำหนดให้เป็นคดีพิเศษ ต้องส่งเรื่องให้คณะกรรมการกฤษฎีกา พิจารณาก่อนการร้องขอ ก่อนเสนอเข้าที่ประชุม กคพ. เว้นแต่กรณีผู้ร้องขอเป็นกรรมการคดีพิเศษ หรือเป็นเรื่องที่อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษเห็นว่ามีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องเสนอ กคพ. พิจารณาตามประกาศ กคพ. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการในการร้องขอและเสนอให้ กคพ. มีมติให้คดีความผิดทางอาญาใดเป็นคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๘ วรรคสอง อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ ในฐานะกรรมการและเลขานุการ กคพ. อาจนำเรื่องเข้าสู่การพิจารณาของ กคพ. ได้โดยไม่ต้องเสนอคณะกรรมการกฤษฎีกาตามข้อ ๑๒ ก็ได้

ส่วนกรณีที่มีการร้องเรียนหรือกล่าวหาว่าการเลือกสมาชิกวุฒิสภาได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรมนั้น รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๒๔ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) และ (๓) บัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่และอำนาจในการจัดหรือดำเนินการให้มีการจัดการเลือกสมาชิกวุฒิสภา และควบคุมดูแล การเลือกสมาชิกวุฒิสภาให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม เพื่อการนี้ ให้มีอำนาจสืบสวนหรือไต่สวนได้ ตามที่จำเป็นหรือที่เห็นสมควร ประกอบกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔๑ ได้กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขไว้ในกรณีเมื่อมีเหตุอันควร สงสัยหรือความปรากฏต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ว่าโดยทางใด ไม่ว่าจะมีส่วนผู้แจ้งหรือผู้กล่าวหา หรือไม่ ถ้ามีหลักฐานพอสมควรหรือมีข้อมูลเพียงพอที่จะสืบสวนต่อไปว่ามีการกระทำความผิดอันเป็นการฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง หรือจะมีผลให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไป โดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่ต้อง ดำเนินการให้มีการสืบสวน หรือไต่สวน เพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานโดยพลัน และมาตรา ๔๒ วรรคสี่และวรรคห้า ยังกำหนดให้เจ้าพนักงานที่คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งเพื่อดำเนินการสืบสวน ไต่สวน หรือดำเนินคดีตามมาตรา ๔๑ เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ตามประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้มีอำนาจเช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา ทั้งนี้ ไม่เป็นการตัดอำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งที่จะดำเนินการให้พนักงาน สอบสวนและพนักงานอัยการดำเนินการไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา นอกจากนี้ มาตรา ๔๙ ยังกำหนดให้กรณีที่ความปรากฏต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าหน่วยงานของรัฐหรือ พนักงานสอบสวนได้รับเรื่องการกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมืองไว้ พิจารณา และคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าเป็นการสมควรที่คณะกรรมการการเลือกตั้งจะดำเนินการเอง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหนังสือแจ้งให้หน่วยงานของรัฐ หรือพนักงานสอบสวนนั้นโอนเรื่องหรือส่งสำนวนการสอบสวนเกี่ยวกับการกระทำความผิดนั้นมาให้ คณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อดำเนินการต่อไป แสดงให้เห็นว่า การดำเนินการในกรณีที่มีการร้องเรียน

หรือกล่าวหาว่ากระบวนการเลือกสมาชิกวุฒิสภาได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๒๔ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) และ (๓) ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย คณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๒ และมาตรา ๔๙ บัญญัติไว้ อย่างชัดเจนให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยตรงที่กฎหมายกำหนดไว้ เป็นการเฉพาะเช่นเดียวกัน

ผู้ร้องกล่าวอ้างว่า การกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสองที่ร่วมกันเสนอเรื่องขอให้ตรวจสอบ กระบวนการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๗ เพื่อมีมติให้การกระทำคามผิดทางอาญาอื่น เป็นคดีพิเศษ ตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๒) เป็นการแทรกแซงหรือครอบงำหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยใช้ กรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นเครื่องมือแทรกแซงกระบวนการตรวจสอบการเลือกสมาชิกวุฒิสภา อันเป็นการ กั่นแก้ง กัดดัน ช่มชู้ และครอบงำสมาชิกวุฒิสภาซึ่งเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ ขัดต่อหลักการแบ่งแยก อำนาจและฝ่าฝืนหลักนิติธรรม ถือได้ว่าผู้ถูกร้องทั้งสองมีพฤติกรรมอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ ตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๑๖๐ (๕) เนื่องจากฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินและหัวหน้าหน่วยงานธุรการของ ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๕ ข้อ ๖ ข้อ ๗ ข้อ ๘ ข้อ ๑๑ ข้อ ๑๒ ข้อ ๑๓ ข้อ ๑๔ ข้อ ๑๖ ข้อ ๑๗ ข้อ ๒๑ ข้อ ๒๕ ข้อ ๒๖ และข้อ ๒๗ นอกจากนี้ เป็นการ ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมของข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๔ ข้อ ๔ (๑) (๔) (๕) ข้อ ๕ (๑) (๒) (๔) (๕) (๖) ข้อ ๖ (๑) (๒) (๕) ข้อ ๗ (๒) (๓) (๕) ข้อ ๘ (๒) (๕) ข้อ ๙ (๑) ข้อ ๑๐ (๑) (๒) (๓) (๕) (๖) และ (๗)

เมื่อพิจารณาการกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสอง ข้อเท็จจริงตามคำร้อง คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของ ผู้ถูกร้องทั้งสอง ความเห็นเป็นหนังสือของบุคคลที่เกี่ยวข้อง และการไต่สวนพยาน รับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้อง ที่ ๑ ได้รับการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ตั้งแต่วันที่ ๓ กันยายน ๒๕๖๗ เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี ได้รับมอบหมายและ มอบอำนาจให้ปฏิบัติหน้าที่ประธานกรรมการคดีพิเศษ ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๓๑๔/๒๕๖๗ เรื่อง มอบหมายและมอบอำนาจให้รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ปฏิบัติ หน้าที่ประธานกรรมการ และมอบหมายให้รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ปฏิบัติหน้าที่ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ และกรรมการในคณะกรรมการต่าง ๆ ตามกฎหมาย

และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๗ ส่วนผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้รับโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ตั้งแต่วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๖ ในสมัย นายเศรษฐา ทวีสิน เป็นนายกรัฐมนตรี และเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ต่อเนื่องมาในสมัย นางสาวแพทองธาร ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี ตั้งแต่วันที่ ๓ กันยายน ๒๕๖๗ ซึ่งในคดีนี้ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะประธานกรรมการคดีพิเศษ ในการดำเนินการประชุม กคพ. เพื่อพิจารณาและมีมติ เกี่ยวกับคดีความผิดทางอาญาอื่นตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๒) และปฏิบัติหน้าที่ตามที่พระราชบัญญัติ การสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ หรือตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของ กคพ. ดังที่ กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง (๓) และ (๗) ส่วนผู้ถูกร้องที่ ๒ ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะรองประธานกรรมการคดีพิเศษโดยตำแหน่ง โดยมีอธิบดี กรมสอบสวนคดีพิเศษ เป็นกรรมการและเลขานุการคณะกรรมการคดีพิเศษ (กคพ.) ตามพระราชบัญญัติ การสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๕ มีหน้าที่และอำนาจ และความรับผิดชอบในการบริหาร ราชการแผ่นดินให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และมีฐานะเป็น ผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ของงาน ในกระทรวงยุติธรรมให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีแถลงไว้ต่อรัฐสภา หรือที่คณะรัฐมนตรี กำหนดหรืออนุมัติ กล่าวคือ ผู้ถูกร้องที่ ๒ มีหน้าที่และอำนาจในการสั่งและปฏิบัติราชการในฐานะ ผู้บังคับบัญชาข้าราชการกระทรวงยุติธรรมและกรมสอบสวนคดีพิเศษ ตามกฎหมายว่าด้วยการบริหาร ราชการแผ่นดิน และเป็นผู้รักษาการตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ รับผิดชอบการบริหาร ราชการแผ่นดินและการกำกับดูแลการบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ซึ่งคดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า มีหนังสือร้องขอความเป็นธรรมมายังกระทรวง ยุติธรรม จำนวน ๓ คำร้อง ประกอบด้วย หนังสือร้องเรียนของพลตำรวจตรี อนุชา จารยะพันธุ์ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗ และฉบับลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๗ เกี่ยวกับการจัดการเลือกสมาชิกวุฒิสภา จังหวัดปทุมธานี ซึ่งผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้สั่งการ “มอบที่ปรึกษาฯ พิจารณาส่งกรมสอบสวน คดีพิเศษตรวจสอบข้อเท็จจริงด้วย” ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (นายสมบรูณ์ ม่วงกล้า) จึงมีหนังสือสั่งการไปยังอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษตรวจสอบข้อเท็จจริงและให้รายงานผลการ ตรวจสอบให้กระทรวงยุติธรรมทราบตามข้อสั่งการของผู้ถูกร้องที่ ๒ หนังสือร้องเรียนของนายภัทรพงศ์ ศุภักษร ลงวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๖๗ ขอให้ตรวจสอบการเลือกสมาชิกวุฒิสภา ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับประเทศเมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๗ เพื่อขอให้รับเป็นคดีพิเศษ ซึ่งวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๖๗ อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษได้สั่งการให้กองกิจการอำนวยความสะดวกตรวจสอบและ

รายงานผลให้ทราบ และหนังสือร้องเรียนของนายทินกร จิตต์ไพบุลย์ ลงวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๗ ขอให้ตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัครสมาชิกวุฒิสภา สาย ข กลุ่มที่ ๑ และกระบวนการเลือกสมาชิกวุฒิสภาที่อาจมีกรณีความผิดต่อกฎหมาย และคัดค้านการประกาศรับรองผลการเลือกสมาชิกวุฒิสภา

วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๗ กองกิจการอำนวยการความยุติธรรม กรมสอบสวนคดีพิเศษ ได้มีหนังสือที่ ยธ ๐๘๒๔/๓๔๙๖ ลงวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๗ เรื่อง ขออนุมัติสืบสวน ตามมาตรา ๒๓/๑ วรรคสอง (เอกสารหมายเลข ศ ๓๓) ซึ่งมีรายละเอียดว่า “สำนักงานรัฐมนตรี กลุ่มงานสนับสนุนวิชาการ มีหนังสือ ที่ ยธ ๐๑๐๑/๑๒๑๖ ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๗ ส่งเรื่องขอความเป็นธรรมต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมราย พลตำรวจตรี อนุชา จารย์พันธ์ ฌบัลลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗ และฌบัลลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๗ กรณีการคัดเลือกสมาชิกวุฒิสภาจังหวัดปทุมธานี เมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๗ ณ วิทยาลัยการอาชีพศึกษาจังหวัดปทุมธานี เพื่อให้กรมสอบสวนคดีพิเศษ ตรวจสอบข้อเท็จจริง และแจ้งผลการตรวจสอบให้ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมทราบ เพื่อประกอบการพิจารณาตามข้อสั่งการของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมต่อไป (คำร้องที่ ๑๐๙๙/๒๕๖๗)” ซึ่งกรณีหนังสือขอความเป็นธรรมต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมราย พลตำรวจตรี อนุชา จารย์พันธ์ (เอกสารหมายเลข ถ ๑๐) ผู้ถูกร้องที่ ๒ ชี้แจงในคำแถลงการณ์ปิดคดี ฌบัลลงวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๙ ว่า ได้สั่งการในท้ายหนังสือร้องขอความเป็นธรรมว่า “มอบที่ปรึกษาฯ พิจารณาส่งกรมสอบสวนคดีพิเศษ ตรวจสอบข้อเท็จจริงด้วย” ซึ่งต่อมาวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๖๗ อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ ได้อนุมัติทำการสืบสวนกรณีดังกล่าวตามมาตรา ๒๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ และแต่งตั้งคณะพนักงานสืบสวนเพื่อทำการสืบสวนเป็นเลขสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗ พันตำรวจตรี ยุทธนา แพรดำ อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ ยืนยันที่ถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็น ฌบัลลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๘ ว่า ฝ่ายเลขานุการของคณะพนักงานสืบสวนได้รายงานสรุปผลการดำเนินการสืบสวนตามเรื่องสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗ ให้ผู้ถูกร้องทั้งสองเพื่อทราบและพิจารณา ในฐานะประธานกรรมการและกรรมการของคณะกรรมการคดีพิเศษ ในการประชุมคณะกรรมการคดีพิเศษ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ กรณีการพิจารณาเรื่องมีมติรับเป็นคดีพิเศษตามมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งหลังจากที่กรมสอบสวนคดีพิเศษรับคำร้องขอและกำหนดเป็นเรื่องสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗ แล้ว กรมสอบสวนคดีพิเศษได้มีหนังสือลับ ด่วนที่สุด ที่ ยธ ๐๘๒๔/๐๐๕๐ ลงวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ ถึงประธานกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อแจ้งให้ทราบว่า ได้รับเรื่องดังกล่าวที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งและพรรคการเมืองไว้พิจารณาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๔๙ และขอความเห็นเกี่ยวกับคดีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งจะรับไว้ดำเนินการเอง (เอกสาร
หมาย ศ ๓๕) ซึ่งได้แจ้งก่อนวันที่มีการประชุมของ กคพ. ครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ วันอังคารที่ ๒๕
กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

ส่วนการเสนอวาระการประชุม กคพ. ก่อนการประชุมให้ผู้ถูกร้องทั้งสองพิจารณานั้น เมื่อพิจารณา
จากบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นของพันตำรวจตรี ยุทธนา แพรดำ อธิบดีกรมสอบสวน
คดีพิเศษ ในฐานะกรรมการและเลขานุการของ กคพ. ชี้แจงว่า แนวทางปฏิบัติที่ผ่านมามีเรื่อง
เตรียมเสนอต่อคณะกรรมการคดีพิเศษพิจารณา กองบริหารคดีพิเศษ กรมสอบสวนคดีพิเศษ จะรวบรวม
เรื่องและเสนอขออนุมัติ (ร่าง) ระเบียบวาระการประชุมต่ออธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ และเมื่ออธิบดี
เห็นชอบแล้ว จะลงนามเสนอขออนุมัติ (ร่าง) ระเบียบวาระการประชุมเพื่อให้ประธานกรรมการคดี
พิเศษพิจารณากำหนดนัดวัน เวลา และสถานที่ประชุมคณะกรรมการคดีพิเศษต่อไป เมื่อประธาน
กรรมการคดีพิเศษได้อนุมัติและกำหนดวัน เวลา และสถานที่จัดประชุมมาแล้ว กองบริหารคดีพิเศษ
จะเสนออธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษมีหนังสือเชิญประชุมแจ้งเวียนให้กรรมการคดีพิเศษทุกท่านทราบโดยพลัน
ซึ่งเป็นไปตามระเบียบกรมสอบสวนคดีพิเศษ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการเสนอเรื่องและการ
ประชุมคณะกรรมการคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๖๗ ข้อ ๑๑ สอดคล้องกับหนังสือกรมสอบสวนคดีพิเศษ
ลับ ด่วนที่สุด ที่ ยธ ๐๘๑๖/๐๕๖๔ ลงวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ เรื่อง ขอเชิญประธาน
กรรมการประชุมและอนุมัติร่างระเบียบวาระการประชุมคณะกรรมการคดีพิเศษ ถึง ผู้ถูกร้องที่ ๑ (เอกสาร
หมาย ศ ๒๓) ซึ่งมีสิ่งที่ส่งมาด้วย เป็นร่างระเบียบวาระการประชุม กคพ. ครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ วันอังคาร
ที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ และเอกสารประกอบการประชุมจำนวน ๑ แฟ้ม โดยมีข้อความระบุ
ตอนต้นของหนังสือว่า “ด้วยกรมสอบสวนคดีพิเศษได้รับการประสานจากสำนักงานรองนายกรัฐมนตรี
(ผู้ถูกร้องที่ ๑) ให้ดำเนินการจัดการประชุมคณะกรรมการคดีพิเศษ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ ...” และ
ข้อความตอนท้ายหนังสือระบุชัดเจนว่า “เพื่อพิจารณาเนื้อหาและอนุมัติระเบียบวาระการประชุมต่อไป”
นอกจากนี้ ในการขออนุมัติร่างระเบียบวาระการประชุมคณะกรรมการคดีพิเศษ ครั้งที่ ๓/๒๕๖๘
วันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๘ กรมสอบสวนคดีพิเศษ ได้มีหนังสือ ลับ ด่วนที่สุด ที่ ยธ ๐๘๑๖/๐๗๒๒
ลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ เสนอผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่มีวิธีปฏิบัติในลักษณะทำนองเดียวกัน อีกทั้ง
มีข้อความตอนต้นหนังสือระบุชัดเจนว่า “ด้วยประธานกรรมการคดีพิเศษได้มีข้อสั่งการในคราวการ
ประชุมคณะกรรมการคดีพิเศษ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ เมื่อวันอังคารที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ ให้ดำเนินการ
จัดประชุมคณะกรรมการคดีพิเศษ ครั้งที่ ๓/๒๕๖๘ ในวันพฤหัสบดีที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๘ ...” และ
ตอนท้ายในหนังสือเสนอยังระบุว่า “เพื่อพิจารณาเนื้อหาและอนุมัติระเบียบวาระการประชุมต่อไป”

จึงรับฟังได้ว่า การเสนอขออนุมัติ (ร่าง) ระเบียบวาระการประชุมเพื่อนำเรื่องต่าง ๆ เข้าที่ประชุม รวมทั้งเรื่องสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ในฐานะประธานกรรมการคดีพิเศษ ย่อมทราบเรื่องที่จะนำเข้าที่ประชุมหรือเป็นผู้อนุมัติให้นำเรื่องต่าง ๆ เพื่อเข้าที่ประชุม กคพ. รวมทั้งกำหนดวันเวลาและสถานที่ในการประชุม กคพ. โดยเฉพาะในการประชุม กคพ. ครั้งที่ ๓/๒๕๖๘ ในวันพฤหัสบดีที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๘ แสดงให้เห็นชัดเจนว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นผู้เร่งรัดมีข้อสั่งการไว้ตั้งแต่ในการประชุม กคพ. ครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ แล้ว ซึ่งห่างกันเพียง ๙ วัน ทั้งที่ที่ประชุม กคพ. ครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ มีมติให้ถอนเรื่องดังกล่าวออกจากการพิจารณา และยังคงเสนอต่อคณะกรรมการกฤษฎีกา ก่อนเนื่องจากมีประเด็นอภิปรายอย่างกว้างขวางเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของ กคพ. ในการกำหนดเป็นคดีพิเศษตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) หรือ (๒) และประเด็นที่สำคัญที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิไม่ว่าจะเป็นเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา (รายงานประชุม กคพ. ครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ หน้า ๑๙ - ๒๑) ได้หักท้วงในที่ประชุมในหลายประเด็นด้วยกัน ที่สำคัญคือกรณีที่มีการร้องเรียนหรือกล่าวหาว่าการเลือกสมาชิกวุฒิสภาได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรมซึ่งรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งเป็นกฎหมายระดับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ (Organic Law) บัญญัติไว้อย่างชัดเจนให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยตรงและโดยเฉพาะ ที่กรมสอบสวนคดีพิเศษไม่อาจรับคดีไว้ได้ ซึ่งจะเป็นการแทรกแซง และจะถูกร้องได้ว่า ไม่ดำเนินการตามกระบวนการซึ่งเป็นเรื่องสำคัญ และจะเป็นการฝ่าฝืนหลักนิติธรรม ดังนั้น การที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ อ้างว่าไม่เคยทราบถึงร่างวาระการประชุม กคพ. ก่อนที่อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษจะอนุมัติระเบียบวาระการประชุม เนื่องจากไม่ใช่หน้าที่และอำนาจของผู้ถูกร้องที่ ๑ ในการพิจารณาว่าเรื่องใดที่สมควรจะบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมหรือไม่ และอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษไม่เคยมาหารือเกี่ยวกับวาระการประชุมในการประชุม ครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ และครั้งที่ ๓/๒๕๖๘ ในฐานะที่ทำหน้าที่ประธานกรรมการคดีพิเศษแต่อย่างใด จึงฟังไม่ขึ้นหรือยอมเป็นไปไม่ได้

เมื่อพิจารณารายละเอียดในรายงานการประชุม กคพ. ครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ ซึ่งผู้ถูกร้องที่ ๑ ในฐานะประธานกรรมการคดีพิเศษ ทำหน้าที่เป็นประธานการประชุม กคพ. และผู้ถูกร้องที่ ๒ ในฐานะรองประธานกรรมการคดีพิเศษ ได้เข้าร่วมประชุมด้วยมีกรรมการคดีพิเศษเข้าร่วมทั้งหมด ๑๙ คน ตามระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องเพื่อพิจารณา วาระที่ ๔.๓ ชื่อวาระ “การพิจารณาเพื่อมีมติให้คดีความผิดทางอาญาอื่นเป็นคดีพิเศษตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ จำนวน ๒ เรื่อง โดย ๑) เรื่องสืบสวนที่

๑๕๑/๒๕๖๗ กรณีร้องขอให้ตรวจสอบกระบวนการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๗ นายเอกรินทร์ ดอนดง ซึ่งเป็นเลขานุการคณะพนักงานสืบสวนเรื่องดังกล่าวได้นำเสนอที่ประชุม ซึ่งเป็นการประชุมลับว่า กรณีเรื่องที่สืบสวนที่เสนอเป็นการขอให้รับคดีความผิดอาญาอื่นเป็นคดีพิเศษตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ กรณีการเลือกสมาชิกวุฒิสภา ที่มีกระบวนการหรือพฤติการณ์ที่ได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ซึ่งมีพฤติการณ์อันเป็นความผิด ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ และประมวล กฎหมายอาญา โดยมีเจ้าของเรื่องคือ กองกิจการอำนวยการความยุติธรรม ซึ่งแสดงให้เห็นตั้งแต่ต้นว่า เรื่องสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗ เป็นเรื่องที่เสนอ กคพ. เพื่อมีมติให้คดีความผิดทางอาญาอื่นเป็น คดีพิเศษตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ ที่ชัดเจนมาตั้งแต่ต้น ซึ่งโดยปกติทั่วไปแล้ว ตามระเบียบ กคพ. ว่าด้วยการสืบสวนคดีความผิดทางอาญา เพื่อเสนอ กคพ. มีมติให้เป็นคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๑ กำหนดให้การนำเสนอ กคพ. มีมติให้คดี ที่ได้สืบสวนดังกล่าวเป็นคดีพิเศษ ให้ถือปฏิบัติตามประกาศ กคพ. ซึ่งประกาศ กคพ. เรื่อง หลักเกณฑ์ และวิธีการในการร้องขอและเสนอให้ กคพ. มีมติให้คดีความผิดทางอาญาใดเป็นคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๑๑ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า “เมื่อกรมสอบสวนคดีพิเศษมีคำสั่งรับคำร้องขอไว้พิจารณาแล้ว ให้ส่งเรื่อง ไปยังคณะอนุกรรมการกลั่นกรอง และดำเนินการตามหมวด ๓ ต่อไป” กรณีดังกล่าวมีการชี้แจงว่า เป็นการใช้ข้อยกเว้นของกฎหมายเนื่องจากเป็นเรื่องเร่งด่วน แต่หากพิจารณาจากพยานเอกสารซึ่งเป็น รายงานการประชุม กคพ. ครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ หน้า ๑๕ – ๑๖ นางทชัมย์ ฤกษ์สุด กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ได้สอบถามต่อที่ประชุมเพื่อขอให้ผู้ชี้แจง (นายเอกรินทร์ ดอนดง) ชี้แจงเหตุผลว่า เรื่องนี้มีความจำเป็นเร่งด่วนอย่างไรจึงไม่ได้มีการเสนอผ่านคณะอนุกรรมการ กลั่นกรองเพื่อพิจารณาก่อน และขอทราบเหตุผลที่อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษใช้อำนาจในการเสนอเรื่อง ต่อ กคพ. เพื่อพิจารณามีมติรับไว้เป็นคดีพิเศษ ซึ่งนายเอกรินทร์ ดอนดง ชี้แจงว่า กรมสอบสวนคดี พิเศษได้มีหนังสือไปยังสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๗ แจ้งว่า ได้รับเรื่องกระทำผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ ไว้ทำการสืบสวนเนื่องจากเห็นว่าเรื่องดังกล่าวอาจเข้าองค์ประกอบมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งขณะนั้นอยู่ระหว่างการพิจารณา ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และกรมสอบสวนคดีพิเศษก็ได้เริ่มทำการสอบสวนกรณีดังกล่าว ไว้แล้ว แสดงให้เห็นว่า กรมสอบสวนคดีพิเศษย่อมรู้ว่าเรื่องที่มีการร้องเรียนอยู่ในอำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการการเลือกตั้งโดยตรงจึงได้ดำเนินการดังกล่าว เนื่องจากพระราชบัญญัติประกอบ

รัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔๙ กำหนดให้กรณีที่ความปรากฏต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าหน่วยงานของรัฐหรือพนักงานสอบสวนได้รับเรื่องการกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมืองไว้พิจารณา และคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าเป็นการสมควรที่คณะกรรมการการเลือกตั้งจะดำเนินการเองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหนังสือแจ้งให้หน่วยงานของรัฐหรือพนักงานสอบสวนนั้นโอนเรื่องหรือส่งสำนวนการสอบสวนเกี่ยวกับการกระทำความผิดนั้นมาให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อดำเนินการต่อไป ซึ่งเป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยตรงที่กฎหมายกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ

ส่วนร้อยตำรวจเอก สุรภูมิ รังไสย์ รองอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ และเป็นประธานอนุกรรมการกลั่นกรองด้านอาชญากรรมระหว่างประเทศและอาชญากรรมพิเศษ (คณะที่ ๔) ได้ชี้แจงเพิ่มเติมต่อที่ประชุม กคพ. ตามรายงานการประชุม กคพ. ครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ หน้า ๑๖ ว่า กรณีการเสนอเรื่องต่อ กคพ. เพื่อมีมติให้คดีความผิดทางอาญาอื่นเป็นคดีพิเศษตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๒) นั้น อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษหรือกรรมการท่านใดสามารถนำเสนอเข้าที่ประชุมได้ โดยไม่ต้องเสนอคณะอนุกรรมการกลั่นกรองเพื่อพิจารณาก่อน แต่ต้องเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นและเร่งด่วน ซึ่งกรณีเหตุมีความจำเป็นนั้นได้ชี้แจงว่า เนื่องจากหลังจากที่กรมสอบสวนคดีพิเศษได้มีหนังสือไปยังสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อแจ้งการรับเรื่องไว้ดำเนินการ ปรากฏว่าทางสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีหนังสือมายังกรมสอบสวนคดีพิเศษเมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ ว่ายังไม่รับเรื่องไว้พิจารณาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔๙ ซึ่งใกล้กับกำหนดนัดประชุม กคพ. จึงมีความจำเป็นนำเข้าที่ประชุมเพื่อหารือว่าเป็นไปตามมาตรา ๔๙ หรือไม่ ส่วนกรณีเร่งด่วนนั้นเนื่องจากวุฒิสภาเป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตยที่มีอำนาจในการตรวจสอบถ่วงดุลสภาผู้แทนราษฎร และฝ่ายบริหาร รวมทั้งการให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ รวมไปถึงอัยการสูงสุด หากกรณีเรื่องร้องเรียนเกิดขึ้นจริงจะก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติขึ้น เห็นว่าเป็นเหตุผลที่ฟังไม่ขึ้น เนื่องจากกฎหมายได้กำหนดกลไกการตรวจสอบไว้อย่างชัดเจนเป็นที่รู้จักกันอยู่ทั่วไปแล้วว่า หากกรณีที่มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภาเป็นไปโดยไม่สุจริตหรือเที่ยงธรรม เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยตรง ทั้งยังมีนางทักษิณ ฤกษ์สุด กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ได้มีประเด็นสอบถามในที่ประชุมอีกว่า กรณีนี้เป็นอำนาจของหน่วยงานใดระหว่างกรมสอบสวนคดีพิเศษและสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔๙ เป็นอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งนายเอกรินทร์ ดอนดง ชี้แจงว่า ในทางปฏิบัติที่ผ่านมา

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเคยดำเนินคดีอาญาเพียงคดีเดียว หลังจากนั้นสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มอบหมายให้พนักงานสอบสวนสำนักงานตำรวจแห่งชาติดำเนินคดีอาญา มาโดยตลอด แสดงให้เห็นว่า หน้าที่และอำนาจการดำเนินการกรณีเรื่องร้องเรียนนี้เป็นหน้าที่และอำนาจเฉพาะอีกประการหนึ่งที่คณะกรรมการการเลือกตั้งจะดำเนินการเองหรือมอบหมายให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการเป็นผู้ดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา นอกจากนี้ ยังมีนายจิรานุวัฒน์ ธีญะเจริญ กรรมการคดีพิเศษ ซึ่งเป็นผู้แทนผู้ว่าการธนาการแห่งประเทศไทย ได้ตั้งข้อสังเกตของกระบวนการดำเนินการในเรื่องนี้ตามรายงานการประชุม กคพ. ครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ หน้า ๒๔ - ๒๕ ว่า กรมสอบสวนคดีพิเศษได้รับเรื่องทั้ง ๓ เรื่องนี้ตั้งแต่เมื่อกลางปี พ.ศ. ๒๕๖๗ แต่นำมาเสนอเป็นเรื่องด่วนในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ ได้มีการหารือกับหน่วยงานต่าง ๆ รวมถึงสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งด้วยแล้ว ซึ่งหลักของทั้ง ๓ เรื่องที่นำเสนอคือ การกระทำฝ่าฝืนต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๗ ในทางกฎหมายเป็นอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔๙ กำหนดกรณีเมื่อความปรากฏต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าหน่วยงานของรัฐหรือพนักงานสอบสวนได้รับเรื่องการกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งก็ตาม หากเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้ว แม้ว่าจะไม่มีการแจ้งจากพนักงานสอบสวนหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งก็มีหน้าที่ดำเนินการ แต่ผู้ถูกร้องที่ ๒ กลับตั้งประเด็นเกี่ยวกับการจะกำหนดให้เป็นคดีพิเศษตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) ความผิดฐานฟอกเงินที่เป็นความผิดอาญาที่จะต้องการกระทำความผิดที่มีมูลค่าตั้งแต่ ๓๐๐ ล้านบาทขึ้นไปหรือไม่ ซึ่งเป็นอำนาจของอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ จากที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้มีประเด็นขึ้นมาในที่ประชุมก่อนลงมติตามรายงานการประชุม กคพ. ครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ หน้า ๓๐ ว่า “ประเด็นเกี่ยวกับสำนักงบประมาณ ที่มีการขอ งบประมาณ ๑,๕๑๖ ล้านบาท เพื่อดำเนินการจัดการเลือกตั้ง ... หากพบว่ามีการกระทำความผิดฐานอั้งยี่ซึ่งเกี่ยวข้องกับกระบวนการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา อาจมีส่วนเกี่ยวข้องกับประเด็นฐานฟอกเงินหรือไม่” จากที่มีประเด็นอภิปรายและทักท้วงอย่างกว้างขวางในที่ประชุม ทำให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ขอให้ฝ่ายเลขานุการฯ นำเรื่องกลับไปพิจารณาในชั้นอนุกรรมการถ่วงถ่วง และให้นำเรื่องกลับมาเสนอให้คณะกรรมการคดีพิเศษพิจารณาอีกครั้งในการประชุมคณะกรรมการคดีพิเศษในวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๘ ที่ประชุมจึงมีมติให้ถอนเรื่องสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗ กลับไปพิจารณาในชั้นคณะอนุกรรมการถ่วงถ่วง และให้นำเรื่องกลับมาเสนอให้คณะกรรมการคดีพิเศษพิจารณาอีกครั้งในการประชุมคณะกรรมการคดี

พิเศษคราวถัดไป และให้เชิญผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเข้าชี้แจงต่อ กคพ. ด้วยกรณีดังกล่าวยังแสดงให้เห็นชัดเจนว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นผู้กำหนดวันประชุม กคพ. ครั้งที่ ๓/๒๕๖๘ ไว้ล่วงหน้า และมีนัยที่แสดงให้เห็นว่าเป็นการเร่งรัดในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการกั่นกรองฯ จะต้องพิจารณาและดำเนินการให้แล้วเสร็จเสนอที่ประชุม กคพ. ภายในวันดังกล่าวไม่ว่าจะมีประเด็นข้อกฎหมายสำคัญและข้อเท็จจริงที่ยังมีประเด็นพยานหลักฐานเส้นทางการเงินยังไม่ชัดเจนหรือมีเพียงพยานบุคคลให้การกล่าวอ้างว่ามีการกระทำความผิดที่มีมูลค่าตั้งแต่ ๓๐๐ ล้านบาทขึ้นไปหรือไม่ ซึ่งต่อมาคณะกรรมการกั่นกรองฯ ได้มีการประชุมเมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๘ โดยมีร้อยตำรวจเอก สุรุจ รั้งไสย์ เป็นประธานอนุกรรมการกั่นกรองฯ ได้ให้ถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็น ฉบับลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๘ และเอกสารประกอบ ยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญสรุปได้ว่า ที่ประชุมคณะกรรมการกั่นกรองฯ ร่วมกันพิจารณาและมีมติเป็นเอกฉันท์เห็นควรเสนอคณะกรรมการคดีพิเศษมีมติให้รับคดีความผิดทางอาญากรณีดังกล่าวเป็นคดีพิเศษ ตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติมทั้งสองกรณี โดยเห็นควรแยกเสนอคณะกรรมการคดีพิเศษพิจารณาตามฐานความผิดที่สืบสวน ได้แก่

กรณีที่ ๑ การเลือกสมาชิกวุฒิสภาที่มีกระบวนการหรือพฤติการณ์ที่มิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม อันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ และประมวลกฎหมายอาญา (เลขสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗)

กรณีที่ ๒ การกระทำความผิดฐานสมคบกันฟอกเงินและร่วมกันฟอกเงิน อันเนื่องมาจากความผิดมูลฐานตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๐๙ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๗ วรรคหนึ่ง (๑) ซึ่งเป็นประเด็นที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ ตั้งเป็นข้อสังเกตให้คณะกรรมการกั่นกรองฯ ไปพิจารณาก่อนลงมติในการประชุม กคพ. ครั้งที่ ๒/๒๕๖๘

โดยกรณีที่ ๒ ที่ประชุมยังมีข้อสงสัยว่าทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดในครั้งนี้มีมูลค่าตั้งแต่ ๓๐๐ ล้านบาท อันเข้ารายละเอียดลักษณะของการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) ประกอบประกาศ กคพ. (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๕ เรื่อง กำหนดรายละเอียดของลักษณะของการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษ ตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ หรือไม่ จึงเสนออธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อนำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะกรรมการคดีพิเศษเป็นผู้วินิจฉัยหรือชี้ขาดตามข้อ ๖ ของประกาศ กคพ. (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๕ ดังกล่าวภายในคราวเดียวกัน ข้อเท็จจริงดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า กรณีเรื่อง

สืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗ กรณีร้องเรียนการเลือกสมาชิกวุฒิสภาที่มีกระบวนการหรือพฤติกรรมที่มีได้ เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม คณะอนุกรรมการกลั่นกรองฯ ยังคงเห็นว่า เป็นกรณีที่ควรกำหนด เป็นคดีความผิดทางอาญากรณีดังกล่าวเป็นคดีพิเศษ ตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๒) เช่นเดิม เช่นเดียวกับกรณีที่ ๒ ด้วย แม้จะกำหนดข้อหาว่า การกระทำความผิดฐานสมคบกันฟอกเงินและ ร่วมกันฟอกเงินก็ตาม เพราะกรณีร้องเรียนการเลือกสมาชิกวุฒิสภาที่มีกระบวนการหรือพฤติกรรมที่มีได้ เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรมตามกฎหมายว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา กฎหมายไม่ได้กำหนดให้ อยู่ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ ตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) และตามกฎหมายกระทรวงก็ไม่ได้กำหนดไว้แต่อย่างใด จึงเป็นอำนาจของ กคพ. ที่จะกำหนดให้คดีความผิด ทางอาญาอื่นที่นอกเหนือจากคดีความผิดทางอาญาตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) เป็นคดีพิเศษได้ โดยจะต้องมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๒)

นอกจากนี้ เมื่อมีการนำเรื่องดังกล่าวเสนอเข้าที่ประชุม กคพ. ครั้งที่ ๓/๒๕๖๘ วันพฤหัสบดีที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๘ หน้า ๑๖ - ๑๗ กรรมการคดีพิเศษและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิยังมีการอภิปราย หรือทักท้วงอย่างกว้างขวางเกิดขึ้นเช่นเดิมอีก เกี่ยวกับอำนาจของกรมสอบสวนคดีพิเศษในการรับ เป็นคดีพิเศษและเห็นว่าเป็นอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่รัฐธรรมนูญและกฎหมายประกอบ รัฐธรรมนูญกำหนดกระบวนการไว้เป็นการเฉพาะชัดเจนแล้ว ดังเช่น นายจิรานุวัฒน์ ธีญะเจริญ ผู้แทนผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย ได้ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับประเด็นคดีนี้มีเพียงพยานบุคคลอ้างว่า มีการใช้เงินในการกระทำความผิดประมาณ ๔๐๐ - ๕๐๐ ล้านบาท จะมีมูลน่าเชื่อว่ามีทรัพย์สินเกี่ยวกับการกระทำความผิดที่มีมูลค่าตั้งแต่ ๓๐๐ ล้านบาทขึ้นไปหรือไม่ ตามที่กำหนดไว้ในประกาศ กคพ. (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งเป็นกรณีตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) โดยร้อยตำรวจเอก สุรวุฒิ รังไสย์ ประธานอนุกรรมการกลั่นกรองฯ ก็ยังชี้แจงรับว่า วิธีการปฏิบัติที่ผ่านมามาตามปกติแล้วจะพิจารณา รุกระกรมทางการเงินเป็นหลัก และพิจารณาว่าทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดและมีการโอน รับโอนหรือเปลี่ยนสภาพทรัพย์สินเกี่ยวกับการกระทำความผิด เพียงแต่ว่าคดีนี้มีเพียงคำให้การพยาน บุคคลและพยานหลักฐานในสำนวนยังไม่ชัดเจน จึงเสนอ กคพ. เพื่อพิจารณาชี้ขาด เนื่องจาก มีข้อสงสัย อีกทั้ง นายนพดล เกริกฤกษ์ รองเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา กรรมการคดีพิเศษ ในฐานะผู้แทนเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้ให้ความเห็นต่อที่ประชุมในลักษณะทำนองเดียวกับ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาที่มีความเห็นในการประชุม กคพ. ครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ ย้ำอีกว่า ฐานของเรื่องนี้มาจากการเลือกตั้งซึ่งอยู่ในอำนาจของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง กระบวนการ

ต้องเป็นไปตามกระบวนการตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง ซึ่งสามารถดำเนินการในช่องทางต่าง ๆ หากเห็นว่ามีผลกระทบสามารถฟ้องต่อพนักงานอัยการได้โดยตามที่กฎหมายดังกล่าวให้อำนาจไว้ การนำคำพิพากษามาเทียบเคียงที่ใช้ในคดีทั่วไป ไม่สามารถนำมาเทียบเคียงได้โดยสิ้นเชิงกับการดำเนินการกับคดีเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่รัฐธรรมนูญและกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญกำหนดให้สำนักงาน กกต. ดำเนินการ อีกทั้งนายเนพล เกริกฤษ์ ยังได้ยื่นคำชี้แจงยืนยันต่อศาลรัฐธรรมนูญ กรณีกระบวนการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาที่มีได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ กำหนดหลักเกณฑ์การวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภานั้นมีเพียง “หลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า” โดยไม่ถึงขนาดต้อง “พิสูจน์ได้โดยปราศจากข้อสงสัย” แตกต่างจากหลักกฎหมายอาญาทั่วไป การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภารายใด ไม่เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจดำเนินการได้ ทั้งก่อนและหลังประกาศผลการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา ดังที่ปรากฏในมาตรา ๖๐ มาตรา ๖๑ และมาตรา ๖๒ ซึ่งกรณีที่มีผู้มาร้องต่อกรมสอบสวนคดีพิเศษ หากกรมสอบสวนพิเศษตรวจสอบแล้วพบ “ความผิดปกติ” เมื่อได้แจ้งคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้ว คณะกรรมการการเลือกตั้งก็มีหน้าที่ต้องสืบสวนหรือไต่สวนโดยพลัน ไม่จำเป็นต้องรอให้กรมสอบสวนคดีพิเศษรับเป็นคดีพิเศษ และถึงแม้กรมสอบสวนคดีพิเศษประสงค์จะรับเป็นคดีพิเศษ ก็ไม่อาจทำได้ เพราะไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ ดังนั้น กรมสอบสวนคดีพิเศษ ไม่อาจรับคดีนี้ไว้เป็นคดีพิเศษได้ และหากพิจารณาหนังสือของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ลงวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๘ ที่ตอบข้อหารือของกรมสอบสวนคดีพิเศษ (เอกสารหมายเลข ศ ๔๔) มีข้อความที่มีนัยความหมายสำคัญว่า กรณีคำร้องกฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้งหมดเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๒๔ ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๒ ได้กำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งในการดำเนินคดีความผิดตามกฎหมายการเลือกตั้งและพรรคการเมืองไว้ชัดเจนแล้ว เมื่อกรณีมีคำร้องคัดค้านหรือความปรากฏต่อ กกต. ว่าการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๗ เป็นไปโดยไม่สุจริต เที่ยงธรรม คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ดำเนินการสอบสวนและไต่สวนโดยพลันและได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในการประชุม กคพ. ครั้งที่ ๓/๒๕๖๘ ผู้แทนของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ได้ตอบรับเข้าร่วมประชุมกับ กคพ. ตามที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้มีข้อสั่งการในการประชุม กคพ. ครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ ที่ให้เชิญผู้แทนของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเข้าร่วม

ประชุมด้วยเพื่อทราบความชัดเจนเกี่ยวกับขอบเขตอำนาจหน้าที่ ดังที่นางสาวอรุณศรี วิชชาวุธ ชี้แจง ต่อที่ประชุม กคพ. ตามที่ปรากฏในรายงานการประชุม กคพ. ครั้งที่ ๓/๒๕๖๘ หน้า ๔ - ๕ นอกจากนั้นแล้ว ในการประชุม กคพ. ครั้งที่ ๓/๒๕๖๘ พลตำรวจเอก มนุ เมฆหมอก กรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิ ยังได้ให้ความเห็นทั่วทั้งต่อที่ประชุมอีกว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย คณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔๑ กำหนดให้อำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่ดำเนินการสืบสวนหรือไต่สวนเกี่ยวกับการกระทำความผิดตามกฎหมาย เลือกตั้งทุกอย่างที่มาจากการเลือกตั้ง และความผิดฐานฟอกเงิน ความผิดฐานอั้งยี่ ควรต้องส่งให้ คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการก่อน ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่สามารถดำเนินการได้ให้มี หนังสือขอความร่วมมือไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ นอกจากนี้ยังมีความผิดปกติในการดำเนินการ ประชุม กคพ. ครั้งที่ ๓/๒๕๖๘ หน้า ๓ ตั้งแต่เริ่มการประชุม อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ ซึ่งเป็นฝ่ายเลขานุการมีการเสนอขอแก้ไขระเบียบวาระการประชุมที่ ๓ เรื่องเพื่อพิจารณา การพิจารณาเพื่อให้มีมติให้คดีความผิดอาญาอื่นเป็นคดีพิเศษตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๒) แห่ง พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ จากเดิมชื่อ “กรณีร้องขอให้ตรวจสอบ กระบวนการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๗” เป็น “กรณีการสมคบกันในความผิดฐานฟอกเงิน ของบุคคล หรือคณะบุคคลที่กระทำความผิดเป็นอั้งยี่ตามมาตรา ๒๐๙ แห่งประมวลกฎหมายอาญา และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง” ซึ่งต่อมาผู้ถูกร้องที่ ๑ สอบถามต่อที่ประชุมในลักษณะตัดบทว่า ท่านใดมีความเห็นเป็นอย่างอื่นหรือไม่ หากไม่มีถือว่าอนุมัติให้เปลี่ยนชื่อตามที่ฝ่ายเลขานุการฯ เสนอ และให้ดำเนินการตามระเบียบวาระต่อไป ซึ่งหลังจากนั้นตามรายงานการประชุม กคพ. ครั้งที่ ๓/๒๕๖๘ หน้า ๖ นางดวงตา ตันโซ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ได้มีข้อทักท้วงถึงการเปลี่ยนชื่อระเบียบวาระ เรื่องนี้ จะขัดกับมติที่ประชุม กคพ. ครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ ที่ให้ถอนเรื่องสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗ กรณีร้องขอให้ตรวจสอบกระบวนการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๗ กลับไปพิจารณาในชั้น คณะอนุกรรมการถ่วงรอกฯ หรือไม่ หลังจากนั้น ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ชี้แจงที่ประชุมว่า การเปลี่ยนชื่อ ระเบียบวาระเพื่อจะทำให้ที่ประชุมพิจารณาได้ตรงประเด็นมากยิ่งขึ้น ไม่ขัดกับมติที่ประชุมครั้งก่อน เห็นได้ว่า เหตุผลสำคัญที่มีการเปลี่ยนชื่อระเบียบวาระดังกล่าวเป็นไปเพื่อให้สอดคล้องกับการกระทำ ความผิดตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ ตามกฎหมายฟอกเงินฐานอั้งยี่ เพื่อกำหนดให้เป็นคดีพิเศษ ตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งอยู่ในอำนาจของอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ และจากการเสนอของคณะอนุกรรมการ ถ่วงรอกฯ ที่มีการเสนอเป็น ๒ กรณี คือ กรณีที่ ๑ เป็นการกระทำความผิดอาญาอื่นตามมาตรา ๒๐๙

มาตรา ๑๑๖ แห่งประมวลกฎหมายอาญา และมาตรา ๗๗ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งเป็นกรณีกระบวนการเลือกสมาชิกวุฒิสภาที่มีได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และกรณีที่ ๒ เป็นการกระทำความผิดฐานสมคบกันฟอกเงินอันเนื่องมาจากความผิดมูลฐานตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๐๙ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๗ วรรคหนึ่ง (๑) แต่การจะกำหนดให้เป็นคดีพิเศษตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) ก็ยังติดข้อกฎหมายที่ว่าเป็นการกระทำความผิดที่มีมูลค่าตั้งแต่ ๓๐๐ ล้านบาทขึ้นไปหรือไม่ เนื่องจากความเสียหายที่พบในสำนวนซึ่งเป็นความเสียหายที่ชัดเจนมีจำนวน ๕๒ ล้านบาท ส่วนที่อ้างว่ามีการกระทำความผิดในเรื่องนี้ประมาณ ๔๐๐ - ๕๐๐ ล้านบาท เป็นเพียงพยานบุคคล ดังที่ปรากฏตามรายงานการประชุม กคพ. ครั้งที่ ๓/๒๕๖๘ หน้า ๘ และรายงานการประชุมคณะกรรมการกฤษฎีกา ด้านอาชญากรรมระหว่างประเทศและอาชญากรรมพิเศษ คณะที่ ๔ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๘ วันจันทร์ที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๘ หน้า ๑๑ - ๑๒ ที่ประชุมคณะกรรมการกฤษฎีกาฯ จึงเสนอ กคพ. วินิจฉัยชี้ขาดตามข้อ ๖ ของประกาศ กคพ. (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๕ แต่สุดท้ายที่ประชุมมีมติให้กรณีกระบวนการเลือกสมาชิกวุฒิสภาที่มีได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม กำหนดเป็นคดีพิเศษตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ ทั้งสองกรณี เพื่อเสนอต่อ กคพ. ต่อไป ซึ่งการประชุม กคพ. ครั้งที่ ๓/๒๕๖๘ ก็ยังคงมีประเด็นถกเถียงอย่างกว้างขวางถึงกรณีดังกล่าวเป็นคดีพิเศษตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) หรือ (๒) และอำนาจการดำเนินการเกี่ยวกับคดีเลือกตั้งที่มีกระบวนการตรวจสอบการเลือกสมาชิกวุฒิสภาที่มีได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ตามรัฐธรรมนูญ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งและกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภากำหนดไว้ให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยเฉพาะแล้ว ท้ายที่สุดผู้ถูกร้องที่ ๑ ทำหน้าที่ควบคุมการประชุม กคพ. ตัดสินใจให้ที่ประชุม กคพ. ลงมติชี้ขาดเรื่องสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗ โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๑ วรรคห้า ในกรณีที่ ๒ เห็นด้วย ๑๑ เสียง ไม่เห็นด้วย ๔ เสียง และงดออกเสียง ๓ เสียง เห็นว่า การกระทำความผิดฐานสมคบกันฟอกเงินอันเนื่องมาจากความผิดมูลฐานอ้างยึดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๐๙ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง เป็นการกระทำความผิดตามบัญชีท้ายประกาศ กคพ. (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๕ เรื่องกำหนดรายละเอียดของลักษณะของการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษ ตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ ทั้งที่ยังมีประเด็นปัญหาที่ยังไม่มีพยานหลักฐานที่เป็นเส้นทางการเงินว่าเป็นการกระทำความผิดที่มีมูลค่าตั้งแต่ ๓๐๐ ล้านบาทขึ้นไปหรือไม่ และ

ขณะจะลงมติกรรมการคดีพิเศษหลายท่านยังสอบถามถึงกรณีที่จะให้ กคพ. ลงมติ และกรณีที่จะเป็นอำนาจของอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ และคะแนนเสียงที่จะใช้ว่า ใช้เสียงข้างมากหรือสองในสามของกรรมการทั้งหมดที่มีอยู่ ดังที่ปรากฏตามรายงานการประชุม กคพ. ครั้งที่ ๓/๒๕๖๘ หน้า ๒๖ - ๒๘ ส่วนกรณีที่ ๑ การเลือกสมาชิกวุฒิสภาที่มีกระบวนการหรือพฤติการณ์ที่ได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม อันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ และประมวลกฎหมายอาญา (เลขสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗) ตามเรื่องร้องเรียนทั้งสามกรณีที่มีมาตั้งแต่ต้น ซึ่งกฎหมายไม่ได้กำหนดให้อยู่ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ ตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) และตามกฎกระทรวงก็ไม่ได้กำหนดไว้แต่อย่างใด ซึ่งต้องเป็นไปตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๒) ตามที่คณะอนุกรรมการกลั่นกรองฯ เสนอ แต่ที่ประชุม กคพ. มีมติว่า เป็นการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) ที่อยู่ในอำนาจของอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ ทำให้เห็นได้ว่า มีความพยายามในการดำเนินการให้รับเรื่องร้องเรียนกรณีเกี่ยวกับกระบวนการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาที่ได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรมให้เป็นคดีพิเศษให้ได้ โดยเสนอความเห็นให้เข้าเงื่อนไขของบทบัญญัติมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ ทั้งที่เรื่องสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗ เป็นเรื่องที่เสนอ กคพ. เพื่อมีมติให้คดีความผิดทางอาญาอื่นเป็นคดีพิเศษตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ ที่ชัดเจนมาตั้งแต่ต้น และแม้ที่ประชุม กคพ. ในครั้งที่ ๒ โดยผู้ถูกร้องที่ ๒ ตั้งเป็นข้อสังเกตให้คณะอนุกรรมการกลั่นกรองฯ ไปพิจารณา กรณีที่ ๒ การกระทำความผิดฐานสมคบกันฟอกเงินและร่วมกันฟอกเงิน อันเนื่องมาจากความผิดมูลฐานตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๐๙ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๗ วรรคหนึ่ง (๑) ซึ่งคณะอนุกรรมการกลั่นกรองฯ ยังยืนยันเสนอ กคพ. เพื่อมีมติให้คดีความผิดทางอาญาอื่นเป็นคดีพิเศษตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๒) การที่มีความพยายามดำเนินการรับเรื่องร้องเรียนนี้เป็นคดีพิเศษตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) และเมื่อมีประเด็นข้อถกเถียงในที่ประชุมอย่างกว้างขวาง จึงมีการเสนอกรณีที่ ๒ ให้ใช้บทบัญญัติมาตรา ๒๑ วรรคห้า ให้ กคพ. เป็นผู้ชี้ขาด จึงมีความผิดปกติวิสัยในการดำเนินการในเรื่องดังกล่าว ซึ่งทำให้อาจคาดหมายได้ว่า หากเสนอเป็นกรณีตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๒) ซึ่งต้องใช้มติ กคพ. ที่มีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ จะไม่ได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุม กคพ. เนื่องจากขณะนั้น กคพ. ทั้งหมดที่มีอยู่จำนวน ๒๒ คน ที่ต้องใช้คะแนนเสียงไม่น้อยกว่า ๑๕ คน

จากพฤติการณ์และข้อเท็จจริงดังกล่าวทั้งหมดข้างต้น แม้จะปรากฏพยานหลักฐานที่ยังไม่มีน้ำหนักและชัดเจนเพียงพอที่จะบ่งชี้ถึงการกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสองที่จะมีเจตนาไม่ซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๔) ก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาจากพฤติการณ์และข้อเท็จจริงในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ถูกร้องที่ ๑ ในฐานะประธานกรรมการคดีพิเศษ ในการควบคุมดำเนินการประชุม กคพ. เพื่อให้การพิจารณาและมีมติเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนในคดีเลือกตั้งที่มีกระบวนการเลือกสมาชิกวุฒิสภาที่มีได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้เป็นคดีพิเศษ ที่จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของกรมสอบสวนคดีพิเศษที่กำหนดไว้อย่างชัดเจนเป็นการเฉพาะแล้ว แต่ผู้ถูกร้องที่ ๑ อาศัยอำนาจในฐานะประธานกรรมการคดีพิเศษ และประธานที่ประชุม โดยเฉพาะกรณีการใช้อำนาจสั่งการในคราวการประชุม กคพ. ครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ ให้ดำเนินการจัดประชุมคณะกรรมการคดีพิเศษ ครั้งที่ ๓/๒๕๖๘ ในวันพฤหัสบดีที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๘ ที่มีลักษณะเป็นการเร่งรัดในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะอนุกรรมการกลั่นกรองฯ จะต้องพิจารณาและดำเนินการให้แล้วเสร็จเสนอที่ประชุม กคพ. ภายในวันดังกล่าว ทั้งที่ยังมีประเด็นข้อกฎหมายสำคัญและข้อเท็จจริงที่ยังมีประเด็นพยานหลักฐานเส้นทางการเงินยังไม่ชัดเจนหรือมีเพียงพยานบุคคลให้การอ้างว่ามีการกระทำความผิดที่มีมูลค่าตั้งแต่ ๓๐๐ ล้านบาทขึ้นไปหรือไม่ ซึ่งการประชุม กคพ. ครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ มีประเด็นอภิปรายอย่างกว้างขวางเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของ กคพ. ในการกำหนดเป็นคดีพิเศษ ตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) หรือ (๒) และประเด็นที่สำคัญที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิหลายคนโดยเฉพาะเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ทักท้วงในที่ประชุมในหลายประเด็นด้วยกัน ที่สำคัญคือ กรณีที่มีการร้องเรียนหรือกล่าวหาว่ากระบวนการเลือกสมาชิกวุฒิสภาที่มีได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ซึ่งรัฐธรรมนูญ และกฎหมายระดับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ (Organic Law) บัญญัติไว้อย่างชัดเจนให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยตรงและโดยเฉพาะ ที่กรมสอบสวนคดีพิเศษไม่อาจรับไว้ได้ ที่มีลักษณะเป็นการก้าวก้าวแทรกแซง และเป็นการฝ่าฝืนหลักนิติธรรม อีกทั้งเมื่อมีการนำเรื่องดังกล่าวเสนอเข้าที่ประชุม กคพ. ครั้งที่ ๓/๒๕๖๘ กรรมการคดีพิเศษและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิยังมีการอภิปรายหรือทักท้วงอย่างกว้างขวางเกิดขึ้นเช่นเดิมอีก เกี่ยวกับอำนาจของกรมสอบสวนคดีพิเศษในการรับเป็นคดีพิเศษและเห็นว่าเป็นอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่รัฐธรรมนูญและกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กำหนดกระบวนการไว้เป็นการเฉพาะชัดเจนแล้ว ดังเช่น นายจิรานุวัฒน์ ธีญะเจริญ ผู้แทนผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย ได้ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับประเด็นคดีนี้มีเพียงพยานบุคคลอ้างว่ามีการใช้เงินในการ

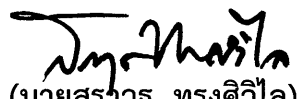
กระทำความผิดประมาณ ๔๐๐ - ๕๐๐ ล้านบาท จะมีมูลาเชื่อว่ามียทรัพย์สินเกี่ยวกับการกระทำความผิดที่มีมูลค่าตั้งแต่ ๓๐๐ ล้านบาทขึ้นไปหรือไม่ ตามที่กำหนดไว้ในประกาศ กคพ. (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งเป็นกรณีตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) ซึ่งมีการรายงานความเสียหายที่พบในสำนวนซึ่งเป็นการเสียหายที่ชัดเจนมีจำนวน ๕๒ ล้านบาทเท่านั้น อีกทั้งร้อยตำรวจเอก สุรวุฒิ รั้งไสย์ ประธานอนุกรรมการกลั่นกรองฯ ก็ยังชี้แจงรับว่า วิธีการปฏิบัติที่ผ่านมาตามปกติแล้วจะพิจารณาธุรกรรมทางการเงินเป็นหลัก และพิจารณาว่าทรัพย์ที่ได้มาจากการกระทำความผิดและมีการโอน รับโอนหรือเปลี่ยนแปลงทรัพย์สินเกี่ยวกับการกระทำความผิด เพียงแต่ว่าคดีนี้มีเพียงคำให้การพยานบุคคลและพยานหลักฐานในสำนวนยังปรากฏไม่ชัดเจน จึงเสนอ กคพ. เพื่อพิจารณาชี้ขาด เนื่องจากมีข้อสงสัยนอกจากนี้ นายนพดล เกร์ฤกษ์ รองเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา กรรมการคดีพิเศษ ในฐานะผู้แทนเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา ยังได้ให้ความเห็นต่อที่ประชุมในการประชุม กคพ. ครั้งที่ ๓/๒๕๖๘ ในลักษณะทำนองเดียวกับเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เน้นย้ำอีกว่า ฐานของเรื่องนี้มาจากการเลือกตั้งซึ่งอยู่ในอำนาจของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตามเงื่อนไขของรัฐธรรมนูญและกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ซึ่งสามารถดำเนินการในช่องทางต่าง ๆ หากเห็นว่ามี การกระทำความผิดสามารถฟ้องต่อพนักงานอัยการได้เลยตามที่กฎหมายดังกล่าวให้อำนาจไว้ ถึงแม้กรมสอบสวนคดีพิเศษประสงค์จะรับเป็นคดีพิเศษ ก็ไม่อาจทำได้ เช่นเดียวกับพลตำรวจเอก มนุ เมฆหมอก กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ก็ได้ให้ความเห็นทักท้วงต่อที่ประชุมในลักษณะทำนองเดียวกัน การที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะประธานกรรมการคดีพิเศษ ควบคุมสั่งการดำเนินการประชุม กคพ. เพื่อให้การพิจารณาและมีมติเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนดังกล่าวให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะรองประธานกรรมการคดีพิเศษ ซึ่งเข้าร่วมประชุม และยังเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมที่มีหน้าที่และอำนาจในการสั่งและปฏิบัติราชการในฐานะผู้บังคับบัญชาข้าราชการกระทรวงยุติธรรมและกรมสอบสวนคดีพิเศษ และเป็นผู้รักษาการตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ กำกับดูแลการบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย เมื่อเห็นประเด็นปัญหาข้อกฎหมายสำคัญเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของกรมสอบสวนคดีพิเศษในการรับคดีพิเศษตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งกรรมการคดีพิเศษเป็นเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา ผู้แทนเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ได้มีข้อทักท้วงหรือโต้แย้งในประเด็นข้อกฎหมายที่สำคัญดังกล่าวในการประชุม กคพ. ครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ และครั้งที่ ๓/๒๕๖๘ ถึง ๒ ครั้ง อีกทั้งหนังสือของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ลงวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๘ ที่ตอบข้อหารือของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

ซึ่งในการประชุม กคพ. ครั้งที่ ๓/๒๕๖๘ ได้มีการเสนอหนังสือที่ตอบข้อหารือดังกล่าวให้ที่ประชุมทราบ
ดั่งมีข้อความที่มีนัยความหมายสำคัญว่า กรณีคำร้องกฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้งหมดเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๒๒๔ ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐
มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๒ ได้กำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งในการดำเนินคดี
ความผิดตามกฎหมายการเลือกตั้งและพรรคการเมืองไว้ชัดเจนแล้ว เมื่อกรณีมีคำร้อง คณะกรรมการ
การเลือกตั้งได้ดำเนินการสอบสวนและไต่สวนโดยพลันและได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง จากหนังสือ
ตอบข้อหารือดังกล่าวทำให้ผู้แทนของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ได้ตอบรับเข้าร่วมประชุมกับ
กคพ. ตามที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้มีข้อสั่งการในการประชุม กคพ. ครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ ซึ่งโดยปกติทั่วไป
ที่ข้าราชการหรือหน่วยงานของรัฐในสังกัดฝ่ายบริหาร เมื่อเห็นประเด็นข้อโต้แย้งปัญหาข้อกฎหมาย
ที่สำคัญดังกล่าวเกิดขึ้น ย่อมรู้หรือควรจะรู้เพื่อหาวิธีการเพื่อให้ได้ข้อยุติก่อนดำเนินการใด ๆ ไม่ว่าจะ
เป็นการหารือเป็นทางการไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อส่งเรื่องไปยังคณะกรรมการกฤษฎีกา
ในการตีความยุติปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายในระดับพระราชบัญญัติที่เกิดประเด็นปัญหาขึ้นดังกล่าว
เพื่อให้ได้ข้อยุติชัดเจน แต่ผู้ถูกร้องทั้งสองหาได้กระทำการในลักษณะทำนองดังกล่าวไม่ กลับปล่อยให้
เป็นไปตามกระบวนการ และเร่งรัดการประชุม กคพ. เพื่อลงมติ และยังสั่งการที่มีนัยที่เป็นการจำกัด
ระยะเวลาการพิจารณาของคณะอนุกรรมการถ่วงดุล ที่ กคพ. มีมติให้ถอนเรื่องไปนำเข้าสู่ที่ประชุม
คณะอนุกรรมการถ่วงดุลฯ เพื่อจะรับเรื่องร้องเรียนทั้งสามเรื่องเป็นคดีพิเศษ หรือกรณีที่มีการที่
พยายามดำเนินการรับเรื่องร้องเรียนนี้ซึ่งเกี่ยวกับกระบวนการเลือกสมาชิกวุฒิสภาที่มีกระบวนการ
หรือพฤติการณ์ที่มีได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม อันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ และประมวลกฎหมายอาญา ที่อยู่ในอำนาจ
หน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยเฉพาะ เป็นคดีพิเศษตามพระราชบัญญัติการสอบสวน
คดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) ซึ่งกฎหมายไม่ได้กำหนดความผิดตามกฎหมาย
ว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาให้อยู่ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗
ตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) และตามกฎหมายกระทรวงก็ไม่ได้กำหนดไว้แต่อย่างใด และแม้ว่าความผิด
ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๗
วรรคสอง จะกำหนดให้ถือเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
แต่กฎหมายก็กำหนดให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่จะส่งเรื่องให้สำนักงานป้องกันและ
ปราบปรามการฟอกเงินดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจไว้แล้ว กับทั้งศาลรัฐธรรมนูญได้เคยมีแนว
คำวินิจฉัยที่ ๘/๒๕๖๔ แล้วว่า กรณีที่กฎหมายอื่นที่กำหนดให้ถือเป็นความผิดมูลฐานโดยไม่ได้กำหนดไว้

ในกฎหมายฟอกเงินซึ่งเป็นกฎหมายหลักสำหรับการดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
ขัดต่อรัฐธรรมนูญ ซึ่งทำให้เชื่อได้ว่าผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการสืบสวนในเรื่องนี้จึงมีการเสนอเรื่อง
สืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗ เป็นกรณีตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๒๑
วรรคหนึ่ง (๒) และคณะอนุกรรมการกลั่นกรอง ที่ได้รับมอบหมายหลังจากที่มีการถอนเรื่องจากการ
ประชุม กคพ. ครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ ก็ยังยืนยันเสนอให้ กคพ. กำหนดเป็นคดีพิเศษตามมาตรา ๒๑
วรรคหนึ่ง (๒) ทั้งสองกรณี นอกจากนั้น หากจะเสนอตามปกติทั่วไป เป็นกรณีตามมาตรา ๒๑
วรรคหนึ่ง (๒) ซึ่งต้องใช้มติ กคพ. ที่มีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่
อาจคาดหมายได้ว่าจะไม่ได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุม กคพ. เนื่องจากขณะนั้น กคพ. ทั้งหมดที่มีอยู่
จำนวน ๒๒ คน ที่ต้องใช้คะแนนเสียงไม่น้อยกว่า ๑๕ คน จึงแสดงให้เห็นถึงการพยายาม
ดำเนินการรับเรื่องร้องเรียนนี้ เป็นคดีพิเศษตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) ซึ่งเป็นอำนาจของอธิบดี
กรมสอบสวนคดีพิเศษ พฤติการณ์การกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสองดังกล่าว จึงเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ
ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และระเบียบแบบแผนของ
ทางราชการ และไม่ยึดมั่นในหลักนิติธรรม ตามมาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และ
ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินและหัวหน้าหน่วยงานธุรการของ
ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๑๒ และข้อ ๒๑ เมื่อการกระทำของผู้ถูกร้อง
ทั้งสองดังกล่าวมีลักษณะเข้าไปก้าวก่ายแทรกแซงการทำงานที่และใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง
เกี่ยวกับกระบวนการตรวจสอบการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาที่มีได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมตามที่
รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๒๔ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) และ (๓) ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๒ และมาตรา ๔๙ และ
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ บัญญัติไว้อย่างชัดเจน
ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยตรงและเป็นการเฉพา ซึ่งถือเป็นการล่วงล้ำ
ขัดขวางอำนาจขององค์กรอิสระ เห็นได้ว่ามีลักษณะร้ายแรงตามมาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการ
ศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินและหัวหน้า
หน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๒๗ วรรคสอง

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่า ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องทั้งสองสิ้นสุดลงเฉพาะตัว
ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๑๖๐ (๕) แต่ขณะที่คดีนี้อยู่ระหว่าง
การพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ความเป็นรัฐมนตรีของนางสาวแพทองธาร ชินวัตร นายกรัฐมนตรี
สิ้นสุดลงตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๗/๒๕๖๘ เป็นผลให้รัฐมนตรีทั้งคณะพ้นจากตำแหน่ง

ต่อมาเมื่อพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งนายอนุทิน ชาญวีรกูล เป็นนายกรัฐมนตรี ตามประกาศลงวันที่ ๗ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๘ และมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม แต่งตั้งรัฐมนตรีชุดใหม่ ตามประกาศลงวันที่ ๑๙ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๘ โดยไม่ปรากฏรายชื่อ ผู้ถูกร้องทั้งสองได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรี และวันพุธที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๖๘ นายอนุทิน ชาญวีรกูล นายกรัฐมนตรี นำคณะรัฐมนตรีชุดใหม่เข้าเฝ้าถวายสัตย์ปฏิญาณ ทำให้ผู้ถูกร้องทั้งสองพ้นจากความเป็น รัฐมนตรีตั้งแต่มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งรัฐมนตรีชุดใหม่ กรณีจึงไม่จำเป็นต้อง วินิจฉัยว่าความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องทั้งสองสิ้นสุดลงนับแต่เมื่อใด


(นายสรารุท ทรงศิริไล)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ